Ч. 157. Львів, Пятниця дня 16 (28) липня 1899. Річник III.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:

в Австриї:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . 3 р. ав.
на місяць . . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . 20 рублів або 40 франків
на пів року . . 10 рублів або 20 франків
Поодиноке число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о год. 6-ій пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 5 **ул. Ліндого.** — Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в »Надісланім« 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

До ситуациї.

Справа вибору делеґаций на осінній сесиї ради державної становить тепер головний предмет, який обговорює праса. Орґани лївиці намагають ся доказати, що безусловно і доконечно вибір делеґаций мусить відбути ся в повній палаті, а заразом заявляють, що посли лївиці піднесуть нову обструкцию і не допустять до сего вибору. Є в тім неконсеквенция, але Австрия вже привикла до того безголовя, що називає ся: опозицийна льоґіка. Як порадить собі правительство супротив такого становиска опозициї, се ще до тепер не вияснило ся. Одні дневники бачать вихід в тім, щоби вибір делеґаций відбув ся поза повною палатою, ба навіть письменно, другі потїшають ся, що в виду загрожених, найважнїйших інтересів держави лївиця сама, а бодай не всї єї сторонництва не виконають сего остаточного замаху на конституцийну управу держави. З між голосів, які появили ся що-до сеї материї, замітна статя вчерашного Linzer Volksblatt-у, яка походить »з кругів парляментарних«, а застановляє ся над квестиєю обструкциї при виборі делеґаций, зі становиска опозициї. Автор доказує, що в сім випадку виступила би обструкция против спільної армії та маринарці, бо делеґациї мають власне тепер рішучий проєкт закона о підвисшеню офіцирскої платнї. Корпус офіцирский мусїв би відчути болїсно, коли би як раз з нїмецко-лїберальної сторони ударемнено сї, від давна вижидані бажаня офіцирів. Такий вислїд діткнув би також і найвисшого вожда, що єму військові справи особливо лежать на серцю. Такий поступок опозициї став би манїфестациєю єї против приналежности і звязи обох половин держави, против великодержавному становиску Австро-Угорщини. Така обструкция мусїла би викликати некористне враженє у союзної нїмецкої держави, бо зродила би сумнїв що-до прославленого вірнодержавного характеру опозицийних Нїмців в Австриї, та що-до їх вірности для союзників. Вкінци недопущенє до вибору делеґаций мусїло би вплинути підриваючо на заграничну торговлю. Супротив того всього видає ся неможливим, аби цїла нїмецка опозиция зважила ся перешкодити вибір делеґаций. Ґр. Тун може спокійно принимати такі погрози тим більше, що мусить також думати про те, аби раду державну, з огляду на важні внутрішно-полїтичні квестиї вчинити здібною до працї.

Метелиця протестів, яка підняла ся против §. 14. піднята не природним забуренєм публичної опінїї, але мовби штучно викликаним подувом аґітациї. Се виходить вже із того, як відосібнено повставали та як скоро протихли сї протести. До виданих опозицийними послами манїфестів, в тих днях має прилучити ся манїфест вірноконституцийної великої власности. Натомість Nar. Listy, обговорюючи у вчерашній статї становиско Чехів супротив застосованя §. 14. до підвисшеня податку від цукру, висказують ся ясно, що Чехи, як правно-державне сторонництво, не мають жадної причини підносити закидів против сего розпорядженя. Декотрі позициї угоди межи Банфім а Баденїм були далеко тяжші, нїж теперішні, а тодї нїкому не прийшло на гадку сумнївати ся що-до того, що правиця, до якої тодї належали Чехи, буде голосувати за принятєм угодових укладів. Підвисшенє податку від цукру не може прецїнь стати причиною сего, аби чеські посли покинули своє дотеперішне становиско і приняли новий напрям полїтики. Нарід ческий не може задля того іти спільно з Нїмцями та социял-демократами і в сей спосіб зміцнити становиско нїмецких обструкцийних сторонництв.

Так отже, як видко з голосів праси, завируха протестів протихає. По сторонї лївиці приходить рефлєксия: куди зайдемо сею дорогою безнастанної і безоглядної обструкциї; а по сторонї правиці треває тверде переконанє, що на обезсиленє у внутрішних справах держави треба конечної заради. Хоть се лїкарство і гірке і дороге, треба єго приняти, аби запобічи дальшому лиху розладу і застої.

Очевидно, що далеко ще до капітуляциї лївиці і она ужиє ще всеї своєї сили і перебіглости у вишукуваню трудностий для правительства. А якою збруєю она воює, ілюструють достаточно донесеня віденьских дневників про авдиєнцию депутациї цукерників у мінїстра скарбу др. Кайцля. З вчерашного донесеня W. Abendpost виходить, що вістка, мов би мінїстер скарбу старав ся відиерти від себе відвічальність за розпорядженя о податку до цукру, заявляючи, що єї приготовано єще перед трома лїтами — є неправдива. І овшім, стверджає W. Abendpost, що мінїстер принимає на себе цїлковиту відвічальність. Так само мінїстер скарбу зовсїм не дораджував цукерникам утвореня картелю, аби тим способом звалити тягар податку на консументів. Овшім цукерникам заявив мінїстер скарбу, що проєкт устави, реґулюючої квестиї картелїв, вже від довшого часу дожидає парляментарного полагодженя. Вкінци мінїстер заявив був, що протест цукорників дивує єго ще більше, чим протест робітничих мас,, а не як було подано, мов то мінїстер звернув був увагу цукровників, що їх клїєнтеля складає ся із засібнїйшої верстви населеня, томуж протест цукерників не є потрібний.

Допись з України.

Три маґістральні зелїзні дороги роблять у Харкові вузол, а він робить Харків центром

7

Лев Лопатиньский.

„СОЛЬО ТЕРНО“

оповіданє з льотерийних пригод.

(Далї.)

III.

Дай лихому палець — він вхопить за голову.

Микола не міг зразу зібрати своїх думок, але небаром станула єму цїла єго сумна судьба ясно перед очима.

Жінка ридала як по мерцеви. Єї не мож було нї заспокоїти, нї утихомирити. Жид домагав ся за гроші, він стративши надто заробку на Миколї, кидав ся як лютий зьвір і рвав з двора, що лиш міг придатного захопити. Нїхто й не боронив жидюзї, бо сусїди геть відходили від Миколиної хати, навіть дїтей не пускали туди заглядати.

— От, видите, кара божа! — говорили — єще сьвічки стоять єґомостї, що купив »на боже«, а грошей уже нема! Так то завсїгди зчезає льотерийний гріш!

Микола зачав застановлятись, що дальше робити. Він знав, що єго гроші може єще віднайдуть ся, але не памятав жадного сьлїду, не пригадував собі нїчого, що з ним тодї дїялось, як єго обікрали. Треба було удати ся до суду. Микола продав кожух і вибрав ся з кількома срібними до міста.

— Чи знов на льотерию, Миколо? — кепкували люди.

— Щоби і чортови в зуби, то вам засї!

— Та єще вчорайше вам не загоїлось:

Микола пішов дальше, закусив губи.

— Чекай, думав він в души, — блисне ще менї щастє, тодї будеш, як той пес ласитись коло мене.

В судї списали протоколи з Миколою, списали всїх тих камратів, що пили з Миколою вчера перед розбоєм, та ще й виганьбили Миколу, що не міг подати жадного слїду на злодіїв.

Звідтам пішов Микола до жандармів, щоби розповісти їм всю свою біду, та обіцяти знаїзного, щоби тим радше шукали за злодіями. По дорозї купив фляшку паньскої горівки.

Жандарми розпитали ся про все тай наказали Миколї іти до дому і не показувати ся до міста, щоби не зійшов ся зі своїми камратами, та перед ними чого не виговорив.

— Як рабівники не будуть знали, що твоя справа у наших руках, то не будуть так стерегли ся! Ідиж до дому, та сиди коло баби!

З тяжким серцем вертав Микола по тій дорозї, по котрій вже тілько разів вертав з золотими мріями про богацтва і розкоші. Надія, щоби украдені гроші найшли ся, не хотїла якось огріти єго груди. Він радше вірив в свою щасливу зьвізду на льотериї. Лише ще хиба там можливо єму відзискати протрачене. Тільки, що вже нема що і ставити. Треба буде випровадитись, або і города кавалок продати.

— Нехай і хату чорт бере! Спродам і піду в комірне, а таки здобуду своє щастє. Ще і ми запануєм і загнем кирпу всїм тим, що тепер відвертають ся від мене.

Так вже задубіло у Миколи сумлїнє, а льотерийна захланність пожерла єго власний розум.

Та в дома ті золоті плетїнки мрій подерли ся як слабе павутиня. Дитина заходила ся від кашлю і тяжко переводила дух. А жінка проклинала сьвіт і долю тай Миколи не жалувала. Она сама не знала, чи іти на заробок, щоби самій прокормити себе, чи давати ратунок дитинї.

— Приніс гроші? — спитала Миколу на порозї.

— Шандарі вже шукають.

— А заким они знайдуть, ми поздихаємо з голоду. Дай хоть що хорій дитинї з'їсти.

— Треба віднести до жида яку одежину.

— Коби ти вже раз свою душу віднїс!

купецьким за для яких аж десятка ґубернії. Харків це невпинний ярмарок. Задля фабриків Москви, Тули і оттаких инчих фабричних центрів Московщини Харків є місто складочне і транзітне. Відсіля вже всї найрозмаїтїйші продукти фабричної працї розповсюджують ся по великій обширі південного краю Россійскої Імперії. Через те саме то Харків має фізіоґномію цїлкома Московську. На погляд то він немов рідний син Москви, по всему немов сама Москва у мінїятюрі.

Лавки, маґазини, оптові склади тут всї Московскі, а в них звичайно і всї робітники великоруси. Окрім того недалекі Орловська, Курська, Воронежська і Тамбовська ґубернії аж переповняють Харків своїм пролєтаріятом. Всї куховарки, двірники, лакеї, ізвощики і т. і. навіть більшість членів безчислиної босої команди, так званих у Харкові »раклїв« великороси. Великоруську мову з специфічною московською вимовою чути усюди. Тільки і можно мало-мало догадати ся, що Харків справдї-ж істнує не в Московщинї де, а на Українї, так це на торгу ще й найбільше у базарний день. Оттут то вже сливе цїлкома Україна. Підлеглість Харкова Москві сливе зовсїм не відбила ся па навколїшнїх Харкову мешканцях, на людях хлїборобах. Близкі відносини до рідної землї дуже захищають їх від безвидности, від згубленя своєї індівідуальности, від фабричного інтернаціоналїзму.

Ото-ж центр Харкову окрім базарю цїлкома Москва. Але-ж не даремне буде заглянути і в передмістя міста: на Заіківку, Журавлївку, Основу, Павлївку, Іванівку й инчі, то і там послїдними часами можна побачити, що Москва та яка не як, а все таки зовсїм вона у себе дома. Мешканцї тих всїх передмістів люди чи ремесні, цехові, чи кустарі, а то навіть і містові фабричні. Ото-ж побачити їх можна на вулицї тільке у недїлю, чи у сьвято яке. Найкраще прогуляти ся по тих передмістях над вечір. Вулицї тодї там живуть, бучно на них, весело і навіть і приємно, Дївчата і парубки старосьвітським, українським звичаєм тягнуть ся там вулицею співаючи. Там ви начуєте, навіть ще і в гарнім виконаннї, пісьнї не тільки власні народні, але і штучні, такі ось наприклад, як »Туман хвилею лягає«... з опери »Утоплена« Лисенка, чи хоч як »Зязуля« Нїщиньского й инчі. От де цїлкома видно ваганє нашого українсько-театру. Театр той отто поодягав парубків оттих, тако-ж саме, як і дївчат оттак он, як бачите. Буднями то вони одягають ся у нїмецки пінджаки, сюрдути, носять інтернаціональну блюзу, жінки і дївчата надягають на себе тальми, кафточки то, що, а у сьвято подивіть ся як вони разубрали ся. Сливе всї вони у національних одїжах і через те, що вона у них сьвяткова вона, коштовна. Ач які браві парубки у синїх штанах, гаптованих сорочках з гарного синього сукна чинарках, підперезаних поясами всїх колїрів весалки і навіть, не дивлячи ся на лїтню спеку, у смушевих сивих шапках-кучмах. Гляньте на них, якими вони гоголями виступають, наче аж не на своїх ногах ходять, наче ноги їх сами носять, аж підскакують. А дївчатка, у червоних, як жар, спідницях, у плисових корсетах, у кісниках, в намистах. ось як вони, як пави ті, чемно та гордо виступають. Оце театр примусив їх так одягнути ся, так само, як він примусив їх й покинути недавно ще салдацьку і фабричну безсмістову і безвиключно гидку, соромну пісьню й обернути ся до своєї гарної рідної. Та на що вже тут, коли по селах, по хуторах наших навіть і далеких, глухих зовсїм і туди ваганє нашого театра луною вже пішло. І там тепер хоч ще і співають» по горам пройдіом кавказ«..., або »Сіом дьевок, адін я, куди дьевки туди й я, тари, бари, раз етабари«... й инчі, але починають співати, та ще і з смаком і свої, пісьнї, які вже батьками їхнїми темними забуті були зовсїм. Є се, з театрального кону іскра сьвітлова вилитїла на вулицю, у повітре й попала у своє місце, у народ. Межи инчим богацьким і за це треба сказати нашому театрови спасибі. Пісня нехай річ, що до загалу, і мала, але вона богацько де чого може сказати хоч навіть і простому народному серцеві і богацько де на що гарне може навести думку нехай навіть і темної людини.

Новинки.

— **Батьки рускі! Чи тільки сини** ваші дїти? чи тільки синам вашим вчити ся в руских заведенях, а донькам весь вік сидїти без дїла дома або набиратись чужини по заграничних пенсіонатах? Столїтя цїлі пряла наша дївчина та над веретеном сьпівала; пора і то крайна взятись їй тепер до справжньої працї. Виспівані вже всї пісьнї, вимережані всї строї; не держати вам довше ваших доньок дома, час пустити їх в сьвіт, най вчать ся країнї своїй служити. А де-ж набрати їм сего знаня, як не в нашім дївочім інститутї в Станїславові, котрий за місяць основуємо. Широко, як наші серця, отворені єго комнати на принятє ваших дївчаток, а п. Емілїя Дольницка (Банк задатковий в Станїславові) чекає на Ваші зголошеня до 31. н. ст. липня. Хто запише від разу шість доньок до нашого інститута, тому шесту даром приймемо! Станиславів 21. липня 1809. За Видїл Товариства Руских женщин: *Клявдия Чорненькова, Константина Малицка.*

— **Дефравдация на почтї**. В Бережанах на почтї відкрито перед кількома днями велику дефравдацию грошевих паперів на велику квоту. Дефравдантом мав бути почтовий офіциял М. Яримович, що утїк здаєть ся до Львова.

— **Зміни в старостах**. Радниками намістництва іменовані старости: ґр. Володисл. Руссоцкий в Бродах, Марк. Монастирский в Стрию, А. Федорович в Ряшеві, Юл. Прокопчиц в Станиславові, др. Стан. Дунаєвский в Тарнові, Север Баньковский в Коломиї, Діон. Завадский в Тернополи, Лев Куриковский в Бялій, Богусл. Кешковский в Самборі, др. Юл. Шумляньский в Жовкві, Кар. Франц у Львові, Авг. Щуровский в Ярославі, Ферд. Павликовский, Стан. Зімни і Богум. Шелїґовский. — Радники намістництва Сев. Баньковский, Стан Зімни і Бвгум. Шелїґовский призначені до служби при ц. к. намістництві у Львові, а радникови Ферд. Павликовскому поручено управу староства в Коломиї. — Староста Ант. Поглодовский з Хшанова перенесений до Санока, а управу староства в Хшанові поручено секретареви намістництва Едв. Чермакови. — Новоіменовані старости дістали посади; др. Стан. Новосїлецкий в Коросні і Адам Спиридіон Телиховский в Збаражи. — Комісарі повітові Киприян Сосаньзкий і Ів. Матковский іменовані старшими комісарями.

— **Товариство »Шкільна Поміч«** в Самборі дасть в тім роцї шк. безплатне уміщенє і надзір для 20 учеників руской школи вправ. Приймають ся лише ученики з околицї Самбора, позаяк родичі їх будуть зообовязані достарчати харчу в натурі. — Від Видїлу Тов. »Шкільна Поміч«. — В Самборі 25. липня 1899. *о. М. Ортиньский*, предсїд. *В. Жиґа*, секретар.

— **Православний конґрес церковний** на Буковинї розвязано а небавом мають відбутись нові вибори. Таку звістку мав подати Митрополїт одній із послїдних сесий консисториї. За те нападає »Patria« в послїднім числї на Митрополита, котрий по єї думцї споводувати мав розвязанє. Не можемо повторити тої простацкої лайки, якою обкидає »Patria« владику, щоби не завялати тим болотом нашу ґазету. Спімнути ще мусимо, що після »Patri-ї« видав др. Стоцкий »Sendschreiben« Митр. Гакмана тому, бо в нїм доказано, що конґресу не потрібно. Для сеї цїли вистарчало-б видрукувати тільки дотичні уступи, а не цїле обємисте дїло. Чи думаєте панове Волохи, що Русини, коли-б були противниками конґресу, не виступали-б просто, а йшли-б манівцями? Не наша тактика заходити когось підступами. Не надїємось від конґресу справедливости, але буде там місце підносити офіцияльно рускі кривди на поли церковнім, тому ми єму не противні.

— **З великим спритом** поступила собі якась дама, що прийшла до одного склепу по капелюх. Сторгувала один із найкращих капелюхів та коли прийшло ся платити, казала собі його віднести до варшавского готелю, де обіцяла дати умовлену цїну. Склепова дївчина віднесла за нею капелюх. На другім поверсї станула сеся дама перед якимись дверми, взяла капелюх із рук дївчини та казала їй підождати, бо в кімнатї за тими дверми лежить смертельно хорий єї батько. Дївчина ждала доволї довго, вкінцї коли згадана панї не виходила з грішми, дївчина рішила ся відчинити двері. Так що-ж?... Сесї двері вели на другі сходи. Портиєр, пояснив дївчинї, що перед пів годиною зійшла тими сходами якась панї та вийшла другою брамою на улицю. Шукай вітру в поли!

— **Дощ зі зьвізд**. Сегорічний перший дощ зі зьвізд падати ме між 8. а 12. серпнем. Буде се дуже гарна картина, бо місяць заходить вже о 9. годинї у вечорі. Сесї зьвізди падати муть із Перзевса. В ночи з 13. на 14. падолиста падати ме іще кращий дощ бо дрібнїйший та густїйший зі скорістю 70 кільометрів на хвилину. Сей осїнний дощ падати ме з Леонїзів та буде видний лише через телєскоп. Таке паданє зьвізд з Леонїзів повтаряєть ся що 33. роки. В р. 1866 дощ метеорів був такий чудовий та при сїм такий грізний, що люди побоювали ся кінця сьвіта. Найблищий комет, після обчислень Галїого, покажеть ся за 12 років в 1911 роцї. Поки-що однак можемо надїяти ся кождого місяця, що покажеть ся неперіодичний комет, він може виступить на круговидї так нечайно як останнїй великий комет в 1882 р. який можна було бачити у східній половинї неба по півночи в лїтних та весняних ночах.

— **Друкарнї на Українї**. В останнїх часах внесено до подїльского ґубернатора кільканайцять просьб о позволенє отвореня друкарнї в ріжних повітах подїльскої ґубернії. Та ґубернатор не прихилив ся до нїякої із тих просьб. Кількох однак з тих, що просили не вдоволило ся резолюциєю ґубернїяльних властий та заапелювало до Сенату. Ґубернїяльна адмінїстрация у відповіди на інтерпеляциї Сенату навела ріжні причини ізза яких не могла позволити на отворенє друкарень, як ось: 1) покликала ся на розпорядженя мінїстра внутрішних справ які наказують найбільшу осторожність при закладаню друкарень; 2) виказала недостачу відповідної скількости поліциї в ріжних повітах із за якої то причини не могла би докладно слїдити за тим що роблять сесї друкарнї; в кінци 3) заявила, що вістки зібрані про тих, що внесли просьбу о отворенє друкарнї не давали певности про їхнїй леґальний характер. Цензурний закон в 158. роздїлї позваляє ґубернаторам прихилити

Пішов Микола до жида з сїраком та з хусткою жінки. Набрав за те трохи борошна, а решту — не витерпів, передав через Мошка на льотерию. Поставив свої лїта, жіночі і хорої дитини — на сольо-терно. Карточку дав жидови, тай наказав єму, щоби певно поставив на »сольо-терно« цїлого срібного. Мортко як раз їхав до міста і взяв з собою гроші і нумера.

Дни минали лїниво в нуждї і журбі. Малий Грицько занепадав чим раз дужше Треба би доконче лїкаря, а тут нема що навіть дати зїсти хорій дитинї. На всякі докори Микола показував жінцї карточку, що Мортко привіз з льотериї...

— Потерпи, потерпи, — успокоював. — Позавтра ми знов станемо панами. Буде і на лїкаря і на лїкарство, буде і що зїсти і в що убрати ся. То певні нумера, на них ми мусимо виграти.

— Ой, недоленько моя, з тими нумерами; чомуж то отсї певнїйші від других?

— Бо тому, що в них щастє нашого Грицька. Я поставив єго лїта і єго родичів. Хорому послужить щастє. Бог милосерний над недужим, не опустить єго в потребі, тай нас при тім поратує.

Се успокоїло трохи Миколиху. Она радо причіпила свою надїю до непевного здоровля дитини. Бо і комуж треба було більше помочи, як тому червачкови, що вив ся з болю, роздираючи слабу грудь невгомонним кашлем. Так є о голодї і холодї, опустивши руки, чекали на найблизше тягненє льотериї.

Було се в пятницю рано, як Мортко зявив ся у Миколи в хатї. Лице Мортка морщило ся ся до привітного сьміху, але очи стріляли в кутки якоюсь таємною злобою.

— Маю до вяс справу, пане Миколо — сказав на порозї байдужно. — Менї передали до вас з льотериї цидулку; нинї прийшло віденьске тягненє.

Микола блискавкою вирвав жидови папір з рук, а глянувши на числа, ледво міг вимовити з радости: »всї мої вийшли!«

— Чи ти знаєш, що то є? — кричав до жінки мов несамовитий — »сольо-терно!« Се купи золота, се маєтки.

І скакав Микола з радости, мов та дитина, довкола хати і бив себе руками об поли, сьпівав і плакав з великого зворушеня, а далї вхопив за шапку і побіг чвалом до міста.

— Ге, ге, ге, мишїґіне ґой, — кепкував жид за Миколою, що летїв як стріла через село, — він гадає, що він щось виграв...

— Як то? — скрикнула Миколиха — таж там стояло »сольо-терно«?

— Ну, се єго камрати хотїли, аби він раз прийшов до міста. Вони самі написали єго нумера на карточцї, тай передали через мене, на льотериї не вийшов анї один!

Миколиха упала зомлїла на землю. Мортко сплюнув і вийшов з хати.

(Конець буде).

ся до просьби петента, або відмовити їй. — Сенат однак признав розпорядженє ґубернатора неважними та вияснив, що 158. розділ цензурного закона не дає ґубернаторам неулягаючої критиці власти давати або відмовляти позволеня на отворенє друкарні, що недостача поліциї не може бути причиною відмови, бо ґубернатор може зміцнити поліцию в даній місцевости, та що недостачі певних вісток про петентів не можна уважати їхньою особистою виною та не повинна відбивати ся на їхній долї.

— **Жіночий суд присяжних**. В Новім Йорку опрацьовують тепер проєкт закона, після якого діти нище 12 літ будуть суджені трибуналом зложеним зі заижних жінок. Ті, що поставили внесенє на таке право, виходять із тої засади, що одиноким компетентним судиєю дитинячих переступків є мати.

— **Горівка та кримінал**. У францускім двотижневнику Quinzaine появила ся статя Павла Боґара, в якій автор зі статистикою у руці доказує, що департаменти, які стоять на першому місци що до спожитя алькоголю, стоять також на першому місце в криміналїстиці. І так на 100.000 мешканців є у Фінїстерр засуджених 645, у Сен Інферіє 809, в Рон 863, а в полудневих департаментах, де алькоголь не є вже так сильно в ужитю лише 50. В Бельґії на 235 засудів на досмертну тюрму є 40·7% переступників, що були пяні, а 54·6% налогових пяниць. У Получених Державах в цїлім числї засуджених в 1897 р. 94% пило, 17% пило дуже богато, та лише 6% не пило цїлком. У Німеччинї виказують статистичні дати др. Баера, що 77% переступств проти моралї допущено ся по пяному. Не лїпше дїєть ся також зі статистикою самоубійств. Коло 1840 р. припадало у Франциї одно самоубійство на 13.000 мешканців, нинї 1 на 5000. Від 1835 р. до 1898 число самоубійств по причинї піяньства росте із 139 на 880 річно, а иньших випадків смерти по тій самій причинї з 220 на 530.

— **»Цїлуча блощиця«**. В Америцї появила ся нова комаха дуже небезпечна для людского здоровля, яку названо Kissing-Bug (цїлуюча блощиця). Сотки людий покусаних сею комахою захорували серед признак отрутя. Першою жертвою була дитина з Філядельфії. Шпиталї переповнені. Хорим пухнуть перед усїм уста. Американьске правительство дало ентомольоґічній лябораториї у Вашинґтонї специяльну субвенцию в цїли прослїдженя прикмет сеї комахи та захоронних средств.

— **Зміна краски** листя на деревах в осени зі зеленої на червону та жовту була довгий час предметом дослїдів природників. В кінцї повело ся їм дослїдити причину сеї зміни краски. Як показало ся цїла річ в сьому, що під впливом низької температури цукор лучить ся з ріжними квасами та викликує жовті, червоні та брунатні краски.

— **Докторати фільософії**. Мінїстерство просьвіти видало нові розпорядженя в справі складаня докторатів фільозофії; они зачнуть обовязувати з початком нового року унїверситетского. Різнять ся они в многих точках від дотеперішних.

— **Женщини-лїкарі в Старинности**. Що женщини-лїкарі не суть винаходом новійших часів, доказує нюйорска часопись »Med. Journal«. В роцї 300 перед Христом одна молода Атенка, в Грециї, іменем Агнодіце, перебрана за мужчину, ходила до лїкарскої школи в Атенах, помимо уставы, забороняючої женщинам занимати ся лїкарскими науками і в короткім часї стала досить голосною лїкаркою. Коли публика дізналась про те, що она женщина і лїкарку потягнено до судової одвічальности за непослух права, удало ся женщинам перевести бурливу аґітацию, наслїдком котрої звільнено оскаржену від одвічальности і знесено заказ права. В середних столїтях можна також стрінутись з женщинами-лїкарками, котрі своєю практикою здобули собі немалу славу в медичнім сьвітї.

— **Найдовші і найкоротші днї**. В Льондонї і Бремі найвисшт довгість дня виносить $16^1/_2$ годин, в Гамбурзї і Ґданьску 17 годин, в Штокгольмі $18^1/_2$ годин. В Петербурзї і Тобольску тревае найдовше день 19 годин, найкоротше 5. В Торнео (Фінляндия) числить день 21. червня майже 22 години, але за то день Рождества Хр. тревае меньше як три години.

— **Робітнича унїя в Мт. Кармель, Па**. Дня 1. червня відбулась велика робітнича нарада робітників з Шамокін, Па. і Мт. Кармель, Па., в котрій взяло участь до 3 тисячи люди і сїм банд. Коло години девятої вечером розпочались під голим небом бесїди анґлицкі, польскі, словеньскі і рускі про вагу закладана робітничих унїй. По руски говорив К. Котанчик, касиєр, »Р. Н. Союза« з Шамокін, а бесїду єго перебивано гучними оплесками. Представив він зібраним теперішне положенє копальників вугля, а опісля заохочував, щоб кожда народність заснована унїю Спол. Держав. Кожда народність в Мт. Кармель буде ще мати окремі мітинги в тій справі, а Русини мають зійти ся до церковної салї і там пояснить ся їм точно про ту справу Такі унїї закладають по всїх місцевостях з 25 цт. місячної вкладки. — Тепер видко великий рух поміж робітниками, всї лучать ся без взгляду на кольор лиця і народности, щоб мілїоновою силою станути до борби проти сполученим силам тростів.

— **Ц. к. Дирекция зелїзниць державних** у Львові, оповіщує: В ркрузї кор. угор. зелїзниць державних отворено з днем 2. липня 1899 льокальну зелїзницю О-Бецсе-Уйвідек-Тітель зі сьлїдуючими стациями: О-Бецсе, Бацс, Фоельдвар, Цсура, Зсаблия, Ґосподінце, Темерін, Йарек, Васкану, Уйвідек, Кати, Ковіль Шт. Іван, Вільова-Ґардіновце, Льок і Тітель і з перестанком Тішакаляманфальва. — Всї повизше вичислені стациї отворено для загального руху, а перестанок Тішакальманфальва тілько для руху особового, пакункового і товарових посилок в цїлих возах.

— **Дрібні вісти**. Мінїстерство торговлї іменовало офіцияла Гната Юркевича почтовим контрольором в Кракові. Між 1 а 12 жовтня с. р. радити ме в Римі зїзд орієнталїстів, що відбуде ся під покровом короля Гумберта. — Батерия 4, 31, дивізийного полку артилєриї має бути перенесена по маневрах зі Львова до Станїславова, а на її місце має прийти до Львова бетерия 3 полку. — В Скалатщинї панує кір в місцевостях: Товсте, Саджавки, Калагарівка Красне і иньші. — Шкільну раду місцеву в містї Грималові прилучено до сїльскої місцевої ради в Глїбові. — Під Краковом увязнено онодї банду циганьску, зложену з 40 осіб за різні крадежи по охрестних селах. — Під Лимановою перед приїздом зелїзничого поїзду положились дві молоді циганки на шини, щоби покінчити з житєм, бо не мали з чого жити; їх доглянено і увязнено.

— **З наукового Товариства ім. Шевченка**. Наукова читальня при бібліотецї Товариства отворена що дня від год. 2—6 по полудни і в тім часї може кождий з неї користати. До дому випозичають ся книжки лише за кавциєю. — Канцелярия Товариства отворена від год. 9—12 рано і він 3—6 по полудни. В недїлї і сьвята льокаль Товариства зачинений. Адреса: Львів, ул. Чарнецкого ч. 26.

Телеґрами.

Відень, 27. липня. Wiener Abendpost оголошує розпорядженє мінїстра скарбу до краєвих дирекций фінансових в справі розпоряджень, виданих на підставі §. 14. В сїм розпорядженю мінїстер звертає велику увагу на се, аби сторонам не роблено трудностий, та не давано причини до зажалень. Скарбові власти при доходженю скількости цукру, підлягаючого додатковому податкови, мають памятати особливо на признані полекші. Коли подана скількість товару не викликує підозріня, належить занехати важеня товарів також понад вагу 50 кільо. При доходженю скількости припасів по 1. серпня с. р. у приватних сторін, мають наложити податок а зглядно кару лише тодї, коли власть переконає ся на певно, що сї засоби набуто ще перед 1. серпня.

Берно, 27. липня. Ад'юнктів в Ремерштат д-ра Голяшке і Прімавезі на підставі переведеного дисциплїнарного слїдства засудив найвисший трибунал на перенесенє за кару і на гривну в високости цїло- і піврічної платнї (1600 зр.)

Петербург, 27. липня. Вчера зложено тїло великого князя Юрия, наслїдника престола в Петропавлівскім соборі в присутности царя, цариці і царскої родини.

Петербург, 27. липня. Рада славяньского добротворительного общества, вибрана по приказу царя дня 27. цьвітня 1897 обнимає наново заряд товариства.

Париж, 27. липня. Figaro доносить, що на запитанє Любета, заявив Мозо, котрому поручено розслїдити акти драйфусівского процесу, сими словами: Пане президенте, з чистим сумлїнєм можу відповісти, що дїйство я розслїдив всї акти і не найшов нїчого, що могло би доказати вину; противно, виходять дуже сильні дані невинности.

Малий фейлєтон.

Жінка і любов в кроацкій народній поезиї.

переложив з кроацкого І. О...

(Конець).

IV.

— Милїйший ми милий від брата,
— Солодший ми милий від батька і неньки!

Любов приходить нечаянно:

Як поглядає чорними очима —
Прострілює серце у дївчини...

або: Що менї юнаку?... прошила мя стріла
Від білого личка твого — моя Ельо!
Очи твої — то суть стріли мої;
Она — Еля з чорними очима —
Она розум менї відняла!

Котра уміла пісня осьпівує простїйше — але і краще любов, що від одного погляду повстала і в серцю поломя зажегла — від отсеї:

Від коли очи єї з ним ся стріли,
Тяжкії муки нею овладїли;
Ночию в снї на него дивилась,
А в день наче хора сьвітом блудила.

Від того часу вдоволена вона вже і тим, коли хоч з далека бачить свого милого:

Коли мій милий перейде край двора,
і поглядає на мої віконьця, —
Тодї здаєсь менї — моє все до моря!...

або: А скоро побачу миленького очи,
Зараз би і вмерти — зараз душа скочить!...

Чи можна краще — вірнїйше сказати о милім — як:

— Менї він є моє жарке сонце,
Сонце — що нїколи менї не заходить.

Або чи означиш вірнїйше постійність любови від отсих стихів:

Куда лиш не ходжу — на серцю 'го ношу,
І він мене носить — де му серце стука...

Милий завсїгди наймилїйший; що від него — те все наймилїйше:

Ой Маріо, душе моя люба,
Чи милою тобі душа моя?
Чи твердою права рука моя?
А Марія тихо відповіла:
Віруй Йово і серце і душо,
Милїйша ми душа твоя любий
Анїж мої всї чотири братя,
Мякшою ми твоя рука права
Нїж чотири подушки наймякші.

Бажанє за милим висказано дуже гарно в сїй піснї:

Колиб менї бути студенов водою,
Тодї би я знала — де бим виринала;
Виринала-б милому під віконцем, —
Чиб ся милий мене не напив,
Чиб на серцю мене не носив...

Иноді стаєть ся пісня дотепною, як пр. та, в котрій суджена свого милого буцїм то проклинає:

О давби Бог, щоб ти ся обвісив,
на зле дерево — моєй білій шиї!...
О давби Бог, щоб в тюрму попав ся,
Тюрмов щоб були — мої груди білі!...
О давби Бог, щоб попав в кайдани,
Кайданами булиб — мої руки білі!...
О давби Бог, щоб повінь'го ймила,
ненько моя! — і до мене занесла!

При розлуцї завіряє дївчина свого судженого о своїй любови — кажучи до него:

— Возьми сесю грудку снїжну,
Положи ю коло серця —
Як тая грудка снїжна тане —
так моє серце за тобов вяне!...

Туга за милим висказуєть ся гарно в порівнаню:

Чорна горо — у тінь ти богата,
серце моє — в тугу ти богате.

Однакож любов і в народній піснї не завсїгди єсть супокійною і повірливою, бо і її гризе черв непокою, котрий вироджуєть ся з жадоби жіночого приподобаня ся.

Дївчина жалує ся, що милий на ню гиїває ся, і звиняє ся ось як:

— Я-ж і нїчого єму не вчинила,
хиба що на другого поглядала;
А хоч на него оком ся дивила —
Не вже-ж зза того серцем полюбила!...

Наколи двоє милих зійдуть ся, то не кінчить ся на одних тільки зітхненях, в піснї сьпіваєть ся от-що:

Збивав'єм милу та серед моста —
Обцюлював ю прецї раз доста;
Остались менї медові уста,
Так наче-б я сахар їв —
Сахар їв, і сербет пив...

З любовю лучить ся завсїгди догадливість і нїжність. Суджений приходить з дороги, і чує як »кóла« танцюють і сьпівають. В колї і єго мила. Опісля коло розійшло ся, і всї повертали домів в супроводї своїх суджених; тілько єго мила остала ся сама, а коли в задумі вижидала єго — сон її зломив. Суджений тихцем крадеть ся до неї, щоб не розбудити, і припинає її рожу до грудей. Вона сердешна встає до схід соньця, іде по воду, і зіставляє квітку на водї для милого, а нї — то вяже цьвіти у вінки, метає їх на воду і шле єму...

Розклад поїздів зелїзничих обовязуючий від І-го мая 1899.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-европейского).

Поїзд посп.	Поїзд особ.	до Львова (приходить о годинї)
	6·10	з Чернівцїв (Іцкан, Галацу), Станиславова
	6·50	з Брухович, від 7. мая до 10. вер. включно
	7·10	з Зимної-води » » »
	7·40	з Янова
	7·55	з Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия
	7·44	з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче
	8·05	» » на дв. головний
	8·15	з Сокаля, Рави рускої
1·30	9·00	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту ч. Пер.
	11·15	з Ярослава і Любачова
1·50	11·55	з Іцкан, Черніцїв і Станиславова
	1·01	з Янова
	1·40	зі Сколього, Стрия, а з Лавочного тільки від 7. вер. до 15. пад. включно
2·20	5·15	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.
2·35	5·40	» » » на дв. голов.
	5·55	з Сокаля, Белзця і Любачова
Ніч		
8·45	6·10	з Кракова (Відня) Самбора, Хирова
	6·20	з Іцкан, Сучави
		з Янова від 1. до 31. мая і від 16. до 30. вересня щоденно, а від 1. червня до
	7·58	15. вересня тільки в недїлї і сьвята
	8·15	з Брухович від 7. мая до 30. червня і від 16. серпня до 10. вересня вкл. щоденно
	8·14	з Брухович від 1. липня до 15. вересня щод.
	9·21	з Янова тільки від 1. черв. до 15. гер. вкл.
	9·55	з Кракова (Відня, Берлина), Сянока, Пешту
12·30	10·10	з Чернівцїв, Іцкан (Букарешту), Сучави
	10·08	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.
	10·25	» » » на дв. голов.
	10·30	з Лавочного (Пешту) Хирова
	12·10	зі Сколього, Калуша
	3·05	з Підволочиск на дворець Підзамче
	3·30	» на дворець головний
2·16	6·00	з Кракова (Відня), Самбора, Сянока

Поїзд посп.	Поїзд особ.	зі Львова (відходить о годинї)
	6·20	до Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава
1·55	6·15	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний
2·08	6·30	» » » дв. Підзамче
2·45	6·30	до Іцкан (Галацу, Ясс, Букарешту) Сучави
8·30	8·45	до Кракова (Відня, Варшави), Стружа
	9·10	до Сколього, до Лавочного (1. лип. до 12. вер.)
	9·25	до Янова
	9·35	до Підволочиск, Бродів, Гусятина дв. Підз.
	9·53	» » » дв. гол.
	10·10	до Белзця, Рави рускої, Сокаля і Любачова
	12·50	до Янова від 1. липня до 15. вересня вкл. тільки в недїлї і сьвята
	2·15	до Брухович тільки від 1. липня до 10. вересня включно в недїлї і сьвята
	9·45	до Іцкан (Ясс, Букарешту)
2·55	—	до Кракова (Відня) Хабівки ч. Ряшів
	3·05	до Стрия, Сколього від 1. мая до 30. вер.
	3·15	до Янова від 1. мая до 30. вересня вкл.
	3·20	до Зимної води тільки від 7. мая до 10. вер.
	3·26	до Брухович » » » »
	5·25	до Ярослава
Ніч		
	6·21	до Іцкан, Радовець, Кімполюнґа, Сучави
12·50	6·40	до Кракова (Відня) від 1. черв. до 15. вер.
	6·50	до Янова від 1. чер. до 15. вер. т. в дні б.
	7·00	до Лавочного (Мункача, Пешту) Калуша
	7·10	до Сокаля і Рави рускої
	7·20	до Тернополя дворець головний
	7·42	» дворець Підзамче
	7·47	до Янова від 1. жовтня до 30. мая 1900
	8·35	» » » 1. до 31. мая і 16. до 30. ж. щод.
	9·10	» » » 1. чер. до 30. жов. в нед. і сьв.
2·36	10·40	до Іцкан (Ясс, Галацу), Сучави
	10·50	до Кракова (Відня, Варшави), Сянока
	11·10	до Підволочиск, Бродів дв. головний
	11·32	» » дв. Підзамче
	4·10	до Кракова (Відня, Берлина)
	5.50	до Брухович від 7. мая до 10. вересня

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 мінут рано.
Час середно-европейский різнить ся від часу львівского о 36 мінут, а іменно 12 год. часу середно-европейского = 12 год. 36 мін. часу львівского. — Бюро інформацийне ц. к. зелїзниць держ. (Львів, ул. Красїцких ч. 5) уділяє пояснень в справах зелїзничих, продає білети всякого рода і розклади їзди.

Всїлякі
КУПОНИ
і
вильосовані
цїнні папері
виплачує без потрученя
провізиї або коштів
Контора виміни
і ц. к. упр. гал. акц.
БАНКУ
Гіпотечного

Галицкий
КРЕДИТОВИЙ БАНК
принимає вкладки на
КНИЖОЧКИ
і опроцентовує їх по
4½% на рік.

ЛЕВ ЛОПАТИНЬСКИЙ.

ДО БРАЗИЛІЇ
Драма з галицкого еміґрацийного руху в 4. актах.
Цїна книжки брошурованої 35 кр.

СВЕКРУХА
комедия в 3. актах з сїльского житя.
Цїна книжки брошурованої 30 кр.

БЕАТА і ГАЛЬШКА
історична траґедия в 5. актах — з другої половини XVI. віку.
Цїна книжки брошурованої 40 кр.

Конкурс на мужа
шутка в 5. актах з міского побуту.
Цїна книжки брошурованої 35 кр.

ЯБЛОЧНИКАР
комедия в І. актї опрацьована після нїмецкого.
Цїна книжки брошурованої 15 кр.

Книжки оправлені в полотно з хорошими витисками о 15 кр. більше.
На почтову пересилку 5 кр.
Замовленя з провінциї у автора **ул. Сакраменток ч. 10. Львів.**
У Львові набути можна в Ставропигійскій книгарнї.

Специялїст обуви непромакаючої власного винайденя!
ІВАН ЯРИМОВИЧ
СКЛАД і РУКОДЛЬНЯ
обуви мужеской, дамской і для дїтий
у Львові, площа Бернардиньска число 10.
має честь повідомити отсим Вп. Публику, що виробляє **ОБУВЄ НЕПРОМАКАЮЧЕ** власного винайденя, з всякого рода шкір, як: **Обувє** мужеске і дамске, також **чоботи** з холявами тревалі, надмірно легкі і по цїнах дуже приступних. — Також принимає до відновленя і направи **Кальоші** і **Плащі** кавчукові, всякі **ґумові приряди** як також зельованя обувя кавчуком. — Всякі замісцеві замовленя виконує в можливо як найкоротшім часї. — Дякуючи за дотеперішні ласкаві взгляди, і поручаючись на дальше, остаю з глубоким поважанєм
139 **Іван Яримович.**
Спеціялїст до направи кальошів і плащів кавчукових.

Артист.-лїтературні Новини
виходять книжками величини 5—7 печатних листів. Зміст: беллетристика і поезия, ориґінальна і перекладана. Проґрама в заголовку: сильнїйше увзгляднюванє артистичного викінченя навіть найбільш тенденцийних творів, — артизм у змістї і формі.
Цїна книжки з пересилкою: 1 кор.; оздобно оправної 2 кор.
Видавець: **М. Заячківский, Львів, улиця Зибликевича, число 34.**

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ
приймає замовленя і посередничить в закупнї:
Сьвітло церковне
впрост з фабрики Іа по 70 зр., Іа по 64 зр. за 100 кіл. loco фабрика.
Вино
в бочках о 135 лїтрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку loco місце продукциї.
Зі складів висилає: КАВУ по 5 кіл. посилках почт. в цїнї по: зр. 9·20, 10·20, 10·70, 11·20, а специяльність по 12·20 франко **ВИНО** в 5 кіл. барилках по зр. 3·—, 3·70, 4·10, 4·90 франко. — Иньші товари по умірених цїнах. 78—?

Хорі на легкі
одержать завсїгди певну поміч або пільгу по ужитю мого »**Мальтолю**«, який я винайшов. Кашель, хрипка, астма, флеґма, катар легких і гортанки, дерте в горлї і и. устають по кількох днях.
Сотки уживають сего средства з найлїпшим успіхом, як про се сьвідчать сьвітлі подяки, що надходять кождого дня. Мальтоль не є якимсь тайним средством, але препаратом, витвореним після мого власного способу з екстр. мальт. комп., а продажу сего средства дозволена полїцийно і часто поручають єго лїкарі.
Цїна 3 пушок м. 4,90, 6 пушок м. 9,00, 12 пушок м. 16,00 за гроші або післяплатою.
Фляшка на пробу мар. 2,10.
Wilhelm Bieber Fabrikant des Maltol
Königsberg i. Pr.

Академик
пошукує лекциї на час ферий.
Адрес: **М. Ф. post. rest. в Гадинківцях.**

Видає і відповідає за редакцию: **Лев Лопатиньский.**

З друкарнї В. А. Шийковского.